

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 107/2024-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou doc. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL.M., Bernolákova 492/5, Modra, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1Tos/1/2024 a jeho uzneseniu z 10. januára 2024 v spojení s postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 46T/126/2022 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1Tos/1/2024 a jeho uznesením z 10. januára 2024 v spojení s postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 46T/126/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1Tos/1/2024 z 10. januára 2024 **z r u š u j e** a **v e c v r a c i a** Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.
- Krajský súd v Bratislave **je p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **415 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1Tos/1/2024 a jeho uznesením z 10. januára 2024 v spojení s postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 46T/126/2022. Navrhuje v súvislosti s porušením jeho práv prepustiť ho z väzby na slobodu, priznať mu primerané finančné zadostučinenie a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 107/2024-12 z 21. februára 2024 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a čl. 13 dohovoru. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 46T/126/2022 trestne stíhaný pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona spáchaného na chránenej osobe v zmysle § 139 ods. 1 písm. c) a e) Trestného zákona.

4. Uznesením okresného súdu č. k. 46T/126/2022-583 z 28. decembra 2023 bol sťažovateľ v predmetnej trestnej veci podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku opätovne vzatý do väzby z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že väzba sťažovateľa začne plynúť okamihom jeho prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený v inom trestnom konaní.

5. O sťažnosti sťažovateľa proti prvostupňovému uzneseniu rozhodol krajský súd z 10. januára 2024 pod sp. zn. 1Tos/1/2024 tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku rozhodnutie okresného súdu z 28. decembra 2023 zrušil a o osobnej slobode sťažovateľa sám rozhodol a podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku ho vzal do väzby z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zároveň rozhodol, že väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ tvrdí, že po svojom výsluchu okresným súdom a vyhlásení uznesenia o jeho vzatí do opätovnej väzby 28. decembra 2023 si po porade s obhajkyňou ponechal lehotu na podanie riadneho opravného prostriedku proti tomuto rozhodnutiu. Sťažnosť prostredníctvom obhajkyne podal 2. januára 2024 s upovedomením, že túto odôvodní po tom, ako mu bude doručené písomné vyhotovenie uznesenia okresného súdu. Stalo sa tak 3. januára 2024. Písomné odôvodnenie podanej sťažnosti zaslal okresnému súdu 7. januára 2024.

7. Krajský súd v napadnutom uznesení konštatuje, že sťažovateľ podanú sťažnosť do dňa rozhodovania o nej 10. januára 2024 neodôvodnil. O väzobnom stíhaní tak rozhodol bez zohľadnenia a posúdenia argumentov, ktoré sťažovateľ v sťažnosti (jej odôvodnení) uvádzal.

8. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd pochybil, keď spisový materiál postúpil sťažnostnému súdu ešte skôr, ako bola ním podaná sťažnosť odôvodnená, pritom jej odôvodnenie explicitne vopred avizoval. K postúpeniu spisu došlo v čase, keď okresný súd preukázateľne nemal a nemohol mať vykázané ani doručenie písomného vypracovania uznesenia sťažovateľovi a jeho obhajkyňi.

9. Prvostupňový súd teda sťažnosť v podstate odignoroval, na odôvodnenie nečakal a spisový materiál odoslal sťažnostnému súdu. Sťažovateľ ani jeho obhajkyňa neboli upozornení, že by prípadné odôvodnenie mali zaslať priamo sťažnostnému súdu. Lehota na doručenie odôvodnenia sťažnosti im nebola určená, ale zaslali ho po dvoch pracovných dňoch od doručenia uznesenia. Bez ohľadu na to prvostupňový súd nemohol v čase odoslania spisu na sťažnostný súd disponovať doručenkami, ktorými by vedel preukázať splnenie základných a fundamentálnych povinností – doručenie písomne vypracovaného uznesenia z 28. decembra 2023.

10. Postup okresného súdu sťažovateľ považuje za neštandardný, porušujúci jeho procesné predpisy a procesné práva.

11. V dôsledku uvedených pochybení súdu prvého stupňa krajský súd konštatoval, že sťažnosť síce podaná bola, ale nebola odôvodnená. Sťažnostný súd teda o sťažnosti rozhodol bez jej dôvodov a bez poznania argumentov na strane sťažovateľa, pre ktoré prvostupňové rozhodnutie považoval za nesprávne. Ide o zásadné porušenie kontradiktórnosti konania a práva na obhajobu.

12. Krajský súd musel mať zásadné pochybnosti o správnosti postupu okresného súdu a súčasne mal povinnosť skúmať spisový materiál ako doručenie prvostupňového uznesenia sťažovateľovi a obhajkyňi (čo sa zrejme nestalo). Ak mal vedomosť, že 2. januára 2024 bola sťažnosť podaná (v čase, keď ešte uznesenie súdu doručené nebolo) s tým, že bude odôvodnená po doručení napadnutého uznesenia, mal jednoznačne vyzvať sťažovateľa na odôvodnenie sťažnosti v zmysle práva na spravodlivý proces a kontradiktórne konanie, zabezpečujúc právo na obhajobu i právo na ochranu osobnej slobody v prípade väzobného stíhania.

13. Sťažovateľ zhrnul, že o jeho väzbe sa rozhodovalo bez toho, aby mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a za porušenia princípu kontradiktórnosti konania a rozhodovania o väzbe. Ním podané vyjadrenie bolo plne ignorované.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

14. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že uznesenie o opätovnom vzatí sťažovateľa do väzby bolo písomne vyhotovené 29. decembra 2023. V pokyne pre kanceláriu predmetného uznesenia v bode 2 bolo uvedené: „*V prípade podania sťažnosti, túto zašli druhej strane na vyjadrenie a ihneď predlož VSÚ na vypracovanie predkladacej správy pre KS BA, a zašli spis sťažnostnému súdu na rozhodnutie.*“ Išlo teda o štandardný pokyn pri väzobných rozhodnutiach, z ktorého vyplýva, že po prijatí sťažnostných dôvodov sú tieto doručované druhej strane a následne je spis predložený sťažnostnému súdu na rozhodnutie.

15. Sťažnosť sťažovateľa z 2. januára 2024 bola okresnému súdu doručená 3. januára 2024 s uvedením, že táto bude doplnená odôvodnením po tom, ako mu bude doručené písomné vyhotovenie uznesenia o jeho vzatí do opätovnej väzby. Predkladacia správa pre krajský súd bola vyhotovená zastupujúcim sudcom 3. januára 2024 a spis bol krajskému súdu doručený 8. januára 2024.

16. Odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu o jeho vzatí do opätovnej väzby bolo okresnému súdu doručené 8. januára 2024. Toho istého dňa bolo následne expedované za spisom na krajský súd, ktorému toto bolo doručené 11. januára 2024.

17. Okresný súd dôvodnosť podanej ústavnej sťažnosti ponechal na úvahu ústavného súdu.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

18. Rovnako krajský súd opísal chronologický priebeh napadnutého konania a jednotlivých úkonov v ňom vykonaných. Potvrdil, že spisový materiál mu bol doručený 8. januára 2024 a o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 28. decembra 2023 o vzatí sťažovateľa do väzby rozhodol 10. januára 2024. Konal tak a rozhodol v intenciách § 192 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý ho zaväzoval rozhodnúť do piatich pracovných dní od predloženia mu veci na rozhodnutie. Písomne bolo druhostupňové uznesenie vypracované 11. januára 2024 a expedované nasledujúci deň 12. januára 2024.

19. Odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa bolo okresnému súdu doručené 8. januára 2024 a následne krajskému súdu 11. januára 2024. V deň rozhodovania a vydania rozhodnutia sa teda písomné odôvodnenie sťažnosti nenachádzalo ani v „papierovom“, ani v elektronickom spise krajského súdu.

20. Krajský súd zopakoval, že sťažnosť proti rozhodnutiu okresného súdu z 28. decembra 2023 bola podľa elektronickej doručky doručená okresnému súdu 3. januára 2024 a bolo v nej uvedené, že sťažnosť bude doplnená hneď po tom, ako bude mať obhajkyňa k dispozícii písomné odôvodnenie uznesenia.

21. Poukazujúc na § 2 ods. 6, § 179 ods. 1 a 3, § 187 ods. 1 a § 190 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, zvyrazňujúc pritom potrebu urýchleného rozhodovania vo väzobných veciach, krajský súd uviedol, že sťažovateľovi bolo oznámené rozhodnutie okresného súdu jeho vyhlásením aj s dôvodmi rozhodnutia (ústnou formou). Pri vyhlásení (oznámení) bol prítomný prokurátor, sťažovateľ aj jeho obhajkyňa. Obžalovaný (sťažovateľ), ktorý sa obhajuje za pomoci obhajcu, musí predpokladať, že všeobecné súdy budú v sťažnostnom konaní postupovať podľa právnej úpravy, ktorá ukladá súdu prvého stupňa, aby po uplynutí lehoty na podanie sťažnosti všetkým oprávneným osobám predložil vec na rozhodnutie nadriadenému súdu (§ 190 Trestného poriadku). Lehota v danej veci uplynula tak sťažovateľovi, ako aj jeho obhajkyňi 3. januára 2024, keď bol posledný deň na podanie sťažnosti. Postup vo veci konajúcich súdov preto považuje za zákonný.

22. Krajský súd nesúhlasí s tvrdením sťažovateľa, že prieskum prvostupňového rozhodnutia bol čisto formálny, bez preskúmania spisového materiálu. Samotný sťažovateľ, ako aj jeho obhajkyňa sa vyjadrili k dôvodom väzby pri výsluchu 28. decembra 2023. Sťažovateľovi ani jeho obhajkyňi teda nebolo znemožnené argumentovať v prospech jeho prepustenia z väzby na slobodu,

a to aj z pohľadu preskúmania materiálnych väzobných podmienok. Obaja mali možnosť v plnej miere predložiť súdu vlastnú argumentáciu v záujme ochrany práv sťažovateľa. Krajský súd doplnil, že súdy, súc si vedomé jednak potreby urýchleného konania vo väzobných veciach, ako aj zákonných lehôt, sú odborne aj časovo disponované na to, aby dokázali v týchto lehotách naštudovať spisový materiál a nerozhodovať formálne. Tak krajský súd, ako aj okresný súd sa podrobne venovali formálnym aj materiálnym dôvodom väzby či možnosti jej náhrady. Pripomenul, že podľa §192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia, čo krajský súd aj preskúmal, ako vyplýva z obsahu jeho rozhodnutia.

23. Na záver krajský súd poukázal na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. US 466/2010 z 27. júla 2015 (správne má byť zo 7. decembra 2010, pozn.), z ktorého záverov vyplýva, že jeho postup nemohol viesť k porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy.

24. Vzhľadom na uvedené krajský súd považoval ústavnú sťažnosť za neopodstatnenú a nedôvodnú.

III.3. Replika sťažovateľa:

25. Sťažovateľ v replike zotrval na podanej ústavnej sťažnosti a zopakoval v nej uvedenú podstatnú argumentáciu. Za nepravdivé považoval tvrdenie okresného súdu, že sťažnosť bola doručená tomuto súdu 3. januára 2024, pretože sa tak stalo 2. januára 2024 o 16.13 h a z tejto sťažnosti jasne vyplýva, že bude doplnená písomným odôvodnením obratom po tom, ako sa sťažovateľ oboznámi s písomným vyhotovením uznesenia (celým jeho odôvodnením). Za neakceptovateľný a neudržateľný považuje názor, že stručné odôvodnenie (28. decembra 2023) má obhajobe postačovať na odôvodnenie sťažnosti. Je povinnosťou súdu rozhodnutie odôvodniť, vypracovať a v listinnej podobe s kompletným odôvodnením doručiť procesným stranám, s ktorým sa strany musia mať možnosť v ucelenej podobe aj oboznámiť, aby vedeli, na čo a akým spôsobom sťažnostne reagovať.

26. Vyjadrením okresného súdu bolo podľa sťažovateľa potvrdené pochybenie, že prvostupňový súd konal s expresnou rýchlosťou, nedbajúc absolútne na práva sťažovateľa a nerešpektujúc žiadne procesné garancie práv na strane obžalovaného. Keďže 3. januára 2024 bola vyhotovená predkladacia správa a spis bol odoslaný sťažnostnému súdu a súčasne toho istého dňa bolo uznesenie len obhajkyni sťažovateľa doručené, v spise sa nemohla nachádzať ani len „stopa“ o tom, či a kedy bolo stranám uznesenie doručené. V takto nekompletnom stave súd nemal spisový materiál na sťažnostný súd ani odstúpiť, pretože z neho v tomto stave a v tejto podobe vyplýva priamo porušenie procesného postupu v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby a porušenie práv sťažovateľa.

27. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd „zavádza“ aj v tom, kedy mu bolo doplnenie odôvodnenia sťažnosti doručené. Bolo to 7. januára 2024, a nie 8. januára 2024.

28. V ďalšom sťažovateľ uviedol, že ak by sťažnostný súd postupoval dôsledne pri kontrole materiálnych a formálnych podmienok, ako aj kompletnosti spisového materiálu v časti dokumentov, musel by zistiť, že v spise absentuje akýkoľvek doklad o tom, že by sťažovateľovi

a jeho obhajkyňi bolo doručené prvostupňové uznesenie, a musel by tiež zistiť, že 2. januára 2024 bola podaná proti uzneseniu sťažnosť, že uznesenie bolo doručené 3. januára 2024 a že obhajkyňa deklarovala následné doplnenie odôvodnia sťažnosti.

29. Z týchto časových súvislostí musel sťažnostný súd zistiť a identifikovať, že na prvostupňovom súde došlo k procesným pochybeniam, ktoré je potrebné v zmysle zaistenia práva na obhajobu, kontradiktórnosť konania a aj pri zabezpečení práva na spravodlivý proces (právo vyjadriť sa k argumentácii v uznesení a reagovať na ňu v sťažnosti) napraviť (požadovať preukázanie doručenia, vyzvať obratom na doplnenie odôvodnenia). Ak by prieskum sťažnostného súdu nebol nedôsledný a povrchný, uvedené skutočnosti mal zistiť už v rámci prieskumu v opravnom konaní. Je úlohou sťažnostného súdu preskúmať aj procesnú stránku konania o žiadosti o prepustenie z väzby, ako aj stránku obsahovú, vecnú.

30. Sťažnostný súd, súc alebo aspoň majúci si byť vedomý doručenia sťažnosti s tým, že bude následne odôvodňovaná a bez vykázania doručenia uznesenia prvostupňového rozhodnutia stranám (čo je tiež nevyhnutná podmienka rozhodovania), 10. januára 2024 rozhodol bez zabezpečenia práv sťažovateľa pri porušení viacerých a v ústavnej sťažnosti popísaných procesných, ústavných aj dohovorom garantovaných práv.

31. Sťažovateľ v plnom rozsahu zotrval na tom, že sťažnostný súd rozhodoval tzv. „bez sťažnosti“, pretože rozhodol bez toho, aby poznal a oboznámil sa s argumentmi, ktoré sťažovateľ v písomnom odôvodnení sťažnosti predostrel, bez toho, aby vytvoril priestor na to, aby sa s nimi vôbec mohol oboznámiť.

32. Ani požiadavka na rýchlosť konania vo väzobnej veci, na ktorú sa krajský súd odvolal, nie je a nemôže byť nadradená požiadavke na procesnú správnosť a „*bezvadosť*“ procesu (postupu) rozhodovania o osobnej slobode, resp. že v záujme čo najrýchlejšieho postupu nie je možné obžalovaného pozbaviť jeho procesných, ústavných aj dohovorom garantovaných práv. Požiadavka na zákonnosť tohto postupu a dodržanie procesných pravidiel je rovnocennou požiadavkou, ako je rýchlosť konania, a v záujme „čo najrýchlejšieho vybavenia veci“ nemôžu byť obetované tejto rýchlosti konania.

IV.

K ústnemu pojednávaniu

33. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

34. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a čl. 13 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1Tos/1/2024 a jeho uznesením z 10. januára 2024 v spojení s postupom okresného súdu v konaní vedenom pod

sp. zn. 46T/126/2022 spočíva v tom, že o sťažnosti proti rozhodnutiu o jeho vzatí do väzby bolo nadriadeným krajským súdom rozhodnuté bez toho, aby zohľadnil argumenty v písomnom odôvodnení skôr podaného riadneho opravného prostriedku.

35. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh, ako aj vyjadrení okresného súdu a krajského súdu a z repliky sťažovateľa nespochybniteľne vyplýva, že proti uzneseniu okresného súdu o opätovnom vzatí sťažovateľa do väzby z 28. decembra 2024 podal sťažovateľ 2. januára 2024 sťažnosť, v ktorej zároveň zreteľne deklaroval, že túto po doručení písomného vyhotovenia napadnutého prvostupňového rozhodnutia doplní písomným odôvodnením. Okresný súd predkladacou správou z 3. januára 2024 zaslal spis krajskému súdu, ktorému bol doručený 8. januára 2024. Písomné vyhotovenie rozhodnutia okresného súdu z 28. decembra 2024 bolo 3. januára 2024 doručené obhajkyňi sťažovateľa, ktorá 7. januára 2024 (o 20.21 h) elektronicky doručila okresnému súdu v zmysle avíza z 2. januára 2024 písomné odôvodnenie podaného riadneho opravného prostriedku. Uvedené podanie bolo okresným súdom expedované nadriadenému súdu 8. januára 2024, avšak k jeho doručeniu krajskému súdu došlo 11. januára 2024. Krajský súd pritom o sťažnosti sťažovateľa rozhodol už 10. januára 2024. Napadnutým uznesením sťažnostný súd teda rozhodol o riadnom opravnom prostriedku sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o opätovnom vzatí sťažovateľa do väzby bez toho, aby sa s argumentáciou uvedenou v predmetnom písomnom odôvodnení sťažnosti oboznámil.

36. Z vedeného chronologického prehľadu postupov a procesných úkonov v danej trestnej veci vyplýva, že tak okresný súd, ako aj krajský súd síce v súvislosti s rozhodovaním o osobnej slobode sťažovateľa konali urýchlene, avšak zjavne nie na prospech ochrany jeho obhajobných (a tým aj základných) práv. Ústavný súd sa priklonil k názoru sťažovateľa, že v prejednávanej veci nebolo namieste, aby konajúce všeobecné súdy uprednostnili rýchlosť konania (svojho postupu) na úkor potreby poskytnutia dostatočného časového a procesného priestoru na uplatnenie obhajobných práv sťažovateľa v podobe predostretia všetkých svojich argumentov proti rozhodnutiu o uvalení väzby na jeho osobu. Z obsahu sťažnosti podanej 2. januára 2024 proti rozhodnutiu o opätovnom vzatí sťažovateľa do väzby bola zrejmá jeho vôľa, keď evidentne vopred signalizoval svoj úmysel reagovať na písomné vyhotovenie a v rámci neho najmä na ucelené odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia. Takto zreteľne formulovaná požiadavka samotného sťažovateľa ako obvineného bola objektívne spôsobilou „ospravedlniť“ prípadné adekvátne (t. j. ešte stále zodpovedajúce požiadavke urýchlenosti konania) zdržanie v postupe okresného súdu v súvislosti s predložením veci nadriadenému súdu. Za takejto situácie bolo v záujme účinenia základným právam sťažovateľa zadost' primerane zohľadniť ním vopred oznámený postup a počkať na doručenie písomných dôvodov včas podaného riadneho opravného prostriedku.

37. Vychádzajúc zo skutkových okolností preskúmvanej veci, ústavný súd považuje za potrebné okresnému súdu tiež vytknúť zanedbanie najmä promptného oznámenia vhodnými (napr. elektronickými) komunikačnými prostriedkami nadriadenému súdu, že došlo k doručeniu a následnému expedovaniu (za spisom) podania sťažovateľa zo 7. januára 2024, ktoré vzhľadom na jeho podstatu bolo potrebné považovať za relevantné pre ďalšie konanie o jeho osobnej slobode. Rovnako kriticky hodnotí aj postup krajského súdu, ktorý nepreukázal žiadnu prípadnú aktivitu pred rozhodnutím o sťažnosti sťažovateľa vo vzťahu k zisteniu, či bola sťažnosť doplnená, čo sa javí ako zvlášť žiaduce v prípade, keď išlo o zjavne vopred oznámený zamýšľaný postup

sťažovateľa. Neopodstatnene by teda vyznela aj prípadná obrana, že krajský súd nemôže niesť žiadnu vinu na skutočnosti, že nemal k dispozícii písomné dôvody sťažnosti sťažovateľa, keďže mu tieto boli doručené až po rozhodnutí o sťažnosti sťažovateľa.

38. Judikatúra ústavného súdu v obdobných prípadoch je jednoznačná (pozri napr. II. ÚS 76/2011, II. ÚS 661/2015, II. ÚS 263/2016, III. ÚS 73/2017, I. ÚS 82/2019, II. ÚS 34/2021) a je z nej zrejmé, že z práva na spravodlivý proces vyplýva o. i. aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkazovými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993). Povinnosťou všeobecných súdov je umožniť obvinenému (tu sťažovateľovi) uplatnenie práva na obhajobu tak, aby sa zachoval jeho reálny obsah a zmysel. Inak by totiž toto právo nebolo možné považovať za reálne, ale iba za teoretické, resp. iluzórne. Výklad príslušných ustanovení dotknutých právnych predpisov musí byť preto taký, aby uplatnenie práva na obhajobu sa obvinenému reálne umožnilo (II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013).

39. V aktuálnej veci možno uzavrieť, že v dôsledku postupov oboch vo veci konajúcich súdov sa nadriadený súd nezaoberal argumentmi, ktorými bola odôvodnená sťažnosť podaná proti pre sťažovateľa nepriaznivému uzneseniu súdu prvého stupňa a zároveň sa nejaví ako opodstatneným akokoľvek dávať vzniknutú situáciu za vinu sťažovateľovi a na jeho ťarchu.

40. Krajský súd si teda v spojení s postupom okresného súdu nesplnil svoju povinnosť v súvislosti s realizáciou práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie pri rozhodovaní o väzbe, a to v dôsledku takého neakceptovateľného postupu oboch súdov, ktorý znemožnil krajskému súdu zohľadniť dôvody, ktoré sťažovateľ predostrel proti uzneseniu okresného súdu o jeho opätovnom vzatí do väzby.

41. Pokiaľ krajský súd argumentoval závermi rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 466/2010 zo 7. decembra 2010, ktoré majú svedčiť o zákonnosti a ústavnosti jeho postupu v tejto veci, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že už samotná citácia príslušnej časti označeného rozhodnutia krajským súdom prezrádza rozdielnosť skutkových okolností tam preskúmvanej veci, keď doplnenie sťažnosti dotknutej osoby bolo doručené prvostupňovému súdu v deň rozhodovania nadriadeného súdu o tomto opravnom prostriedku, ktorý o ňom rozhodoval v posledný piaty pracovný deň určenej zákonnej lehoty. V aktuálne posudzovanej veci boli dôvody sťažnosti doručené okresnému súdu skôr a navyše vopred avizované. Ak všeobecný súd s ohláseným postupom obhajoby nesúhlasil alebo odôvodnenie sťažnosti chcel doručiť v konkrétnej ním určenej lehote, bolo potrebné s obhajobou komunikovať, tak aby jej bolo jasné, že jej zamýšľaný postup nebol akceptovaný. Ústavný súd už v minulosti na všeobecné súdy apeloval, aby s obhajobou v takýchto situáciách spolu komunikovali a v tomto smere viedli zmysluplný dialóg (I. ÚS 405/2020 – ZNaU 73/2020).

42. Ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. II. ÚS 76/2011, či I. ÚS 74/2023) zovšeobecnil, že v prípade, ak prichádza do úvahy paralelná aplikácia viacerých zložiek práva na spravodlivé súdne konanie, je povinnosťou všeobecných súdov postupovať tak, aby sa poskytla ochrana všetkým do úvahy prichádzajúcim zložkám. Z ústavnoprávneho hľadiska je totiž neakceptovateľné, aby niektorá zo zložiek práva na spravodlivé súdne konanie (čo je nepochybne premietnuté aj do rozhodovania o osobnej slobode jednotlivca, pozn.) bola uprednostnená do tej miery, že tým dôjde k praktickému eliminovaniu inej zložky (m. m. II. ÚS 266/2013, II. ÚS 795/2016, III. ÚS 142/2020).

43. V nadväznosti na uvedené zovšeobecnenie sa ústavný súd aj v minulosti zaoberal kolíziou práva na urýchlené rozhodovanie o väzbe a práva na obhajobu (sp. zn. II. ÚS 266/2013, II. ÚS 795/2016, IV. ÚS 101/2023). Vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 266/2013 riešil kolíziu predmetných práv v situácii, keď krajský súd rozhodol vo väzobnej veci tamojšieho sťažovateľa v podstate pred tým, ako tento doručil súdu písomné odôvodnenie včas podanej sťažnosti proti prvostupňovému rozhodnutiu o jeho vzatí do väzby a v tejto súvislosti vyslovil porušenie práv predmetného sťažovateľa. V konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 795/2016 pri obdobnom skutkovom stave (obhajca nemal možnosť sťažnosť podanú proti prvostupňovému rozhodnutiu riadne odôvodniť, keďže jeho znenie mu bolo doručené až po rozhodnutí nadriadeného súdu) nevyslovil porušenie práv sťažovateľa, keďže v rámci kolízie dotknutých práv identifikoval niekoľko okolností hodných osobitného zreteľa, ktoré vzal do úvahy [a) všeobecný súd rozhodoval podľa § 192 ods. 3 Trestného poriadku; b) všeobecný súd postupoval v záujme ochrany práva sťažovateľa na urýchlené rozhodovanie vo väzobnej veci, čo ústavný súd považoval v okolnostiach veci pri kolízii dotknutých práv za ústavne hraničný prístup, avšak nie porušujúci ústavné práva sťažovateľa; c) najvyšší súd po vydaní napadnutého uznesenia následne opätovne rozhodoval o väzbe sťažovateľa a pri tomto rozhodovaní zohľadnil aj sťažovateľom namietané pochybenie spočívajúce v nedoručení uznesenia o vzatí obvineného do väzby jeho obhajcovi; d) sťažovateľ bol kvalifikovane právne zastúpený advokátom a pri uplatnení zásady „*vigilantibus iura scripta sunt*“ nemuselo dôjsť k namietaným pochybeniam a prípadné zrušenie napadnutého uznesenia by vzhľadom na rozhodnutia súdov o väzbe sťažovateľa vydané po napadnutom uznesení atakovalo princíp právnej istoty]. Napokon v recentnom konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 101/2023 bolo hlavnou námietkou, že sťažnostný súd nepočkal na doručenie písomného stanoviska tamojšieho sťažovateľa k sťažnosti prokurátora a vo veci rozhodol pred uplynutím okresným súdom určenej lehoty na vyjadrenie sa k predmetnému stanovisku. Ústavný súd po skonfrontovaní veci (sp. zn. IV. ÚS 101/2023) s rozhodnutím vydaným v rámci konania vedeného pod sp. zn. II. ÚS 795/2016 vyslovil porušenie práv tamojšieho sťažovateľa z dôvodu, že všeobecný súd nebol viazaný žiadnou zákonom ustanovenou lehotou na rozhodnutie a jeho snaha zabezpečiť rozhodnutie v sťažnostnom konaní s dodržaním lehoty tridsať dní vyznela vzhľadom na okolnosti prípadu (v čase rozhodovania súdu už bola táto lehota prekročená, pozn.) kontraproduktívne. Tým, že všeobecný súd nepočkal na písomné vyjadrenie sťažovateľa, eliminoval právo sťažovateľa na kontradiktórne konanie a v jeho rámci aj princíp rovnosti zbraní ako parciálnych fragmentov práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru tak, že poprel ich podstatu a význam pre sťažovateľa. Už uvedenú kolíziu práva na urýchlené rozhodovanie o väzbe a práva na obhajobu ústavný súd vyriešil tak, že preferuje prístup, pri ktorom sa uprednostní právo na obhajobu s tým, že nie je vylúčené, že potencionálny konflikt môže, zohľadňujúc osobitné okolnosti každej prejednávanej veci, riešiť výnimočne aj inak (m. m. I. ÚS 74/2023 – bod 81).

44. S prihliadnutím na všetky dosiaľ zistené a uvedené okolnosti prípadu ústavnému súdu neostáva iné, iba vysloviť, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1Tos/1/2024 a jeho uznesením z 10. januára 2024 v spojení s konaním vedeným okresným súdom pod sp. zn. 46T/126/2022 bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3

dohovoru, ako aj jeho právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

45. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

46. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie označeného základného práva sťažovateľa podľa ústavy a práv podľa dohovoru napadnutým postupom a uznesením krajského súdu v spojení s konaním vedeným okresným súdom, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

47. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Tiež je viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Úlohou krajského súdu bude po vrátení mu veci na ďalšie konanie rešpektovať názor vyplývajúci z odôvodnenia tohto rozhodnutia a opätovne v danej veci rozhodnúť o osobnej slobode sťažovateľa na základe jeho opravného prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu v súlade s ústavnoprávnymi požiadavkami kladenými na takéto rozhodnutie a postup jemu predchádzajúci, berúc pri tom do úvahy aj aktuálnu procesnú situáciu v danom trestnom konaní.

VI.

K požiadavke prepustenia z väzby na slobodu

48. Sťažovateľ v navrhovanom petite rozhodnutia o jeho ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný (§ 45 zákona o ústavnom súde), požadoval, aby ho ústavný súd prepustil z väzby na slobodu. Vo vzťahu k tejto požiadavke, zvlášť keď nenavrhol prikázať krajskému súdu prepustiť ho z väzby na slobodu, ale sa domáhal, aby tak urobil svojím rozhodnutím sám ústavný súd, je potrebné zdôrazniť, že ústava a ani zákon o ústavnom súde nepriznávajú ústavnému súdu takéto oprávnenie. Rozhodnúť o vzatí do väzby a tiež o prepustení z väzby je plne v právomoci všeobecných súdov pri dodržaní ústavou a medzinárodnými zmluvami garantovaných ľudských práv a slobôd (I. ÚS 47/2013).

49. Ústavný súd tak nevyhovел sťažovateľovi v časti, v ktorej žiadal, aby ho ústavný prepustil z väzby na slobodu (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

50. Okrem toho podľa názoru ústavného súdu vyslovené porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru spočívajúce v tom, že v dôsledku nesprávneho postupu konajúcich súdov krajský súd rozhodol bez toho, aby sa s argumentáciou sťažovateľa uvedenou v odôvodnení sťažnosti oboznámil, samo osebe v posudzovanom prípade neznamená nedôvodnosť väzby sťažovateľa, keďže túto rozhodujúcu otázku musí posúdiť krajský súd po oboznámení sa s argumentáciou sťažovateľa uvedenou v predmetnom odôvodnení sťažnosti.

51. Porušenie procesných garancií, ktoré musia byť pri rozhodovaní o väzbe dodržané, nemusí mať automaticky za následok prepustenie obvineného z väzby na slobodu, pretože samo osebe nemôže spochybníť zákonnosť väzby samotnej vrátane jej právneho titulu (súdneho rozhodnutia, o ktoré sa trvanie väzby opiera). Ústavný súd teda rozlišuje medzi zákonnosťou a ústavnou konformnosťou väzby samotnej a zákonnosťou a ústavnou konformnosťou procesného postupu súdu pri rozhodovaní o osobnej slobode – väzbe dotknutej osoby (porovnaj napr. II. ÚS 318/2018 a tam uvedenú judikatúru).

52. V aktuálne posudzovanej veci je podstatné, že zrušením ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu nie je žiadnym spôsobom dotknutý právny titul väzby sťažovateľa, ktorým je uznesenie okresného súdu č. k. 46T/126/2022-583 z 28. decembra 2023 o opätovnom vzatí sťažovateľa do väzby.

53. Zrušením napadnutého uznesenia krajského súdu sa konanie o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 28. decembra 2023 vracia do stavu po vydaní predmetného prvostupňového rozhodnutia. Sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o opätovnom vzatí sťažovateľa do väzby pritom nemá odkladný účinok (§ 83 Trestného poriadku).

54. Uvedené skutočnosti boli dôvodom, ktorý umožnil ústavnému súdu rozhodnúť o vrátení veci krajskému súdu na ďalšie konanie, v ktorom bude jeho povinnosťou zaoberať sa aj argumentáciou sťažovateľa uvedenou v odôvodnení sťažnosti a opätovne rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 28. decembra 2023. Vzhľadom na povahu a účel rozhodovania o väzbe bude krajský súd prirodzene musieť brať zreteľ aj na prípadnú zmenu skutočností relevantných pre jeho rozhodnutie, ku ktorej mohlo dôjsť v období po vydaní napadnutého rozhodnutia, ktoré bolo ústavným súdom zrušené, a vychádzať zo stavu aktuálneho ku dňu jeho opätovného rozhodovania. Krajský súd sa teda neobmedzí na prieskum predmetného uznesenia okresného súdu v spätnej chronológii zodpovedajúcej času jeho vydania, ale komplexne preskúma aktuálnosť dôvodov väzby sťažovateľa v momente svojho rozhodovania, vychádzajúc z aktuálneho stavu veci (II. US 428/2020).

55. Na základe uvedených dôvodov by ústavný súd nevyhovел návrhu sťažovateľa ani na vydanie príkazu krajskému súdu, aby sťažovateľa prepustil z väzby na slobodu, ak by takúto požiadavku v ústavnej sťažnosti formuloval.

VII.

Primerané finančné zadosťučinenie

56. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navrhol priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 8 000 eur. Z čl. 127 ods. 3 ústavy vyplýva, že finančné zadosťučinenie ústavný súd môže, ale nemusí priznať. Takéto zadosťučinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a doviesť ochranu porušeného základného práva iným ústavne a zákonne upraveným spôsobom (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02, II. ÚS 152/08, III. ÚS 623/2017).

31. Podľa názoru ústavného súdu je ochrana základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu a jeho práva na slobodu a bezpečnosť (ale aj práva na účinný prostriedok nápravy) účinne poskytnutá tým, že ústavný súd konštatoval ich porušenie, zrušil napadnuté rozhodnutie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie s formulovaním záväzného právneho názoru. Z uvedeného

dôvodu ústavný súd požadované finančné zadost'učinenie nepriznal (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

V. Trov konania

57. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v ním požadovanej sume 415 eur (bod 3 výroku nálezu). Pokiaľ ide o priznanú výšku nároku, bol viazaný návrhom s'ťažovateľa, inak by mu patril nárok na náhradu trov konania v rozsahu 1 070,94 eur.

58. Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu predstavuje 13,73 eur. S'ťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie s'ťažnosti ústavnému súdu a replika).

59. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne s'ťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu